

A múlt tanulságai

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 4Mózes 6:22-27; Zsoltárok 78; 80; 105; 106; 135; Galata 3:29

„Amiket hallottunk és tudunk, amiket atyáink beszéltek el nekünk, nem titkoljuk fiaink előtt, a jövő nemzedéknek is elbeszéljük az ÚR dicséretét, hatalmát és csodáit, amelyeket cselekedett” (Zsolt 78:3-4, ÚRK).

Számos zsoltár hatalmas, megszabadító tetteit elbeszélve dicsóíti az Urat, ezeket általában „üdv történeti” vagy „történelmi” zsoltároknak nevezzük. Vannak köztük olyanok, amelyek Isten népét szólítják meg, hogy tanuljanak a történelmükből, kiváltképp a saját és elődeik hibáiból. Egyes történelmi zsoltárok jellemzően énekek, amelyek Istennek a népéért végbevitt, csodálatos múltbeli tetteit emelik ki. Erősítik a bizalmat az Úr iránt, aki hűséges és képes megszabadítani jelen nehézségeinkből.

Az adja e zsoltárok különleges vonzerejét, hogy segítségükkel Isten népe történelmének részeként tekinthetünk a saját életünkre, a magunkénak érezhetjük a történelmüket. Krisztus által Isten befogadott minket múltbeli népének családjába (Róm 8:15; 9:24-26; Gal 4:6-7), az ókori Izrael történelmi öröksége valójában a lelki családjunk beszámolója. Ezért tanulhatunk múltjuktól, ami a miénk is, sőt tanulnunk is kell belőle!

A végső cél, hogy felismerjük: Isten népe minden nemzedékének kicsiny, ámde jelentős szerepe van abban, ahogyan a nagy küzdelem hatalmas történelmi eseményeiben kibontakoznak Isten legfőbb szándékai.

AZ ÚR VÉGTELEN HŰSÉGE

Melyik három meghatározó történelmi korszakot emeli ki a 78. zsoltár? Milyen ismétlődő tanulságokat von le Ászáf minden időszakból?

A zsoltáros Izrael múltját áttekintve kiemeli Isten hűségét és Izrael hűtlenségét. Arra is meg kell tanítani a következő nemzedékeket, hogy ne ismételjék meg elődeik hibáit, hanem bízzanak Istenben és maradjanak hűségesek szövetségéhez. A zsoltáríró példázatként említi a történelmet (Zsolt 78:2), ami azt jelenti, hogy a népnek mélyen el kellett gondolkodnia üzenetén, kutatva annak jelentését. Zsolt 78:2 prófécia arról, hogy Jézus módszeresen példabeszédekkel tanított (Mt 13:34-35). A zsoltár foglalkozik a kivonulás idejével (Zsolt 78:9-54), a Kánaánban való letelepedéssel (Zsolt 78:55-64), valamint Dávid korával (Zsolt 78:65-72). Bemutatja az Úr dicsőséges tetteit és azt, hogy milyen következményekkel járt, ha a nép megtörte a szövetséget Istennel. Izrael történelmét követve sorolja a nép hűtlenségének számos formáját, különösen a bálványimádást (Zsolt 78:58). A zsoltáríró kiemeli, hogy hűtlenségüknek mi volt a gyökere: elfeledték, amit az Úr tett értük, nem bíztak benne, kísértették Istent (Zsolt 78:18, 41, 56), fellázadtak ellene, nem tartották meg törvényét, szövetségét és bizonyosságait, intelmeit (Zsolt 78:10, 37, 56). A zsoltáros arra utal, kiemelve a nép hűtlenségének konkrét formáit, hogy amikor a történelem során Isten elvetette Izraelt, az mindig egyetlen gyökérből fakadó bűn miatt volt, nevezetesen az Úr iránti bizalom hiánya miatt (Zsolt 78:7-8). Ezt a zsoltárt olvasva lesújtónak találjuk a nép állandó makacsságát és lelki vakságát, szemben az Úr határtalan türelmével és kegyelmével. Mi okozhatta, hogy ennyire lassan tanult minden egyes generáció? Mielőtt túlzottan elítélnénk az előttünk járt nemzedékeket, gondoljunk magunkra! Vajon mi nem feledkezünk meg Isten múltbeli csodatetteiről, nem vesszük semmibe szövetségének előírásait? A zsoltár nem arra bátorítja az embereket, hogy a saját tetteikre hagyatkozzanak. Ellenkezőleg! Valójában bemutatja az emberi akarát hiábavalóságát, ha nem gyökerezik Isten hűségének és kegyelmes elfogadásának állandó tudatában. Isten népének sikertelen csatái (Zsolt 78:9, 62-64) megvilágítják a zsoltár tanulságát, hogy kudarcra vannak ítélve az emberi erőfeszítések, ha hiányzik az Isten iránti hűség.

Milyen tanulságokat szűrtél le, vagy kellett volna leszűrnöd a múltban elkövetett hibáidból?

ISTEN DICSÉRETE ÉS A TÖRTÉNELEM

Olvassuk el a 105. zsoltárt! Milyen történelmi eseményeket és tanulságokat emel ki ez a zsoltár?

A 105. zsoltár felidéz olyan meghatározó eseményeket, amelyek formálták az Úr és Izrael szövetségi kapcsolatát. Istennek Ábrahámmal kötött szövetségére összpontosít, amelynek keretében neki és utódainak adta az ígért földjét, majd rátér, miként teljesedett ez az Izsáknak, Jákóbnak is megerősített ígért gondviselészerűen József, Mózes és Áron által, valamint Kánaán elfoglalásának idején. A zsoltár reményt ad Isten népe minden generációjának, mert az Úr csodálatos múltbeli tettei minden korban garantálják népe iránti változatlan szeretetét (Zsolt 105:1-5, 7-8).

A 105. zsoltár emlékeztet a 78-ra (lásd a tegnapi tanulmányt), mivel Istennek a népe iránti hűségét hangsúlyozza a történelem során, ezzel dicsőítve az Urat és hűséget ébresztve a népben. A 78. zsoltártól eltérően azonban a 105. nem említi a nép múltbeli hibáit, mert más a célja.

A 105. zsoltár Izrael legnagyobb pátriááinak az életével idézi fel a történelmet, bemutatja Isten gondviselészerű vezetését, valamint azt, amilyen türelemmel állták ki az ősatyák a nehézségeket. Kitartásukkal és Istenhez való hűségükkel gazdag jutalmat nyertek. A 105. zsoltár arra szólítja a népet, hogy igyekezzenek követni a pátriáák hitét, bizakodva várják az Úr szabadítását. A hangvétele részben dicsőítő ének (Zsolt 105:1-7). Ez a szakasz bemutatja: Isten népének ismernie kell a történelmet, hogy igazán dicsőíthesse Őt. A történelem igazolja a hitünket, számtalan okot ad Isten dicséretére.

A hívőket Ábrahám magvának és Jákób fiainak (Zsolt 105:6) nevezi, akikben teljesedik az Ábrahámnak adott isteni ígért, miszerint nagy néppé teszi utódait (1Móz 15:3-6). A zsoltáríró kiemeli a folytonosságot a pátriáák és Isten népének következő nemzedékei között. Hangsúlyt kap, hogy „*az egész földre kihat az ő ítélete*” (Zsolt 105:7). Ezzel inti a hívőket, hogy ne feledjék: „a mi Istenünk” az egész világ mindenható Ura is egyben, jósága minden népre kiterjed (Zsolt 96:1; 97:1). Ez a felhívás nyilván minden nemzedék hívőinek szól.

Hetednapi adventistaként hogyan lássuk magunkat az ábrahái vonalban (lásd Gal 3:29)? Milyen tanulságot vonhatunk le a történelemből?

A TÖRTÉNELEM EMLÉKEZETE ÉS A MEGTÉRÉS

Mely történelmi eseményeket és azok tanulságait emeli ki a 106. zsoltár?

A 106. zsoltár szintén felidézi Izrael történelmének fontos eseményeit, így a kivonulást, a pusztai vándorlást és azt, hogy milyen volt az élet Kánaánban. Kiemeli az elődök égbekiáltó bűneit, amelyek a fogságba hurcolt nemzedék idejében kulminálódtak. Ezt a zsoltárt szinte biztosan akkor írták, amikor a nép Babilonban volt, vagy miután hazatértek. A Szentlélek ihletésére a zsoltáros újból számba vette a történelmi eseményeket és tanulságaikat, amelyeket le kellett volna szűrniük azokból.

A többi zsoltárhoz hasonlóan ez is Istennek a kegyelmi szövetsége iránti hűségére mutat, amivel megmentette népét a múltban (Zsolt 106:45). Kifejezi reményét, hogy újból kegyelmez majd bűnbánó népének, összegyűjti őket a nemzetek közül (Zsolt 106:47). Könyörgése a szabadításért nem valamiféle vágyvezérelt gondolat, hanem a hit imája, Isten múltbeli szabadításainak bizonyosságára (Zsolt 106:1-3), illetve népével kötött szövetségéhez hű jellemére alapozva.

A 106. zsoltárban Izrael történelmi kudarcainak a felemlítése szerves része a nép bűnvallásának, annak elismerése, hogy nem jobbak atyáiknál. A jelen generáció bevallja, hogy valójában még rosszabbak elődeiknél, hiszen ismerték a korábbi nemzedékek bűneinek következményeit, illetve Isten nagy türelmét és kegyelmét, ahogyan megmentette őket, noha a múltban szánt szándékkal léptek a gonoszság útjára. Ez igaz volt rájuk nézve, akkor gondoljunk csak bele, mennyivel inkább igaz a mi esetünkben ma, hiszen mi már kinyilatkoztatást kaptunk Isten jelleméről és üdvözítő kegyelméről Jézusban és a kereszten!

A 106. zsoltár jó híre, hogy Isten kitartó szeretete mindig hatalmasabb a nép bűneinél (Zsolt 106:8-10, 30, 43-46). Mózes és Fineás kulcsszerepe Isten haragjának elfordításában arra mutat, hogy mekkora jelentősége van Krisztus közbenjárásának, amit a hívőkért végez. Egy múltbeli történet csak akkor válhat a *sajátunkká*, ha személyesen tapasztaljuk Isten kegyelmét.

„De hamar elfelejtették cselekedeteit, és nem igényelték tanácsát” (Zsolt 106:13, ÚRK). Miért fordulhat ez elő igen könnyen a mi életünkben is?

PÉLDÁZAT AZ ÚR SZŐLŐJÉRŐL

Hogyan ábrázolja Isten népét a 80. zsoltár? Mit remélnék, miért könyörögnek?

Ez a zsoltár szőlőhöz hasonlítja Izraelt, amit Isten Egyiptomból, az elnyomás földjéről hozott ki, majd elültetett a bőség országában, az ígért földjén. A szőlő Izrael kiválasztását és az isteni gondviselést jelképezi (lásd még 1Móz 49:11-12, 22; 5Móz 7:7-11).

A 80. zsoltár szerint azonban Isten megharagudott szőlőjére (Zsolt 80:13). A próféták az ítéletet jelezve szóltak a megromlott szőlő pusztulásáról (Ézs 5:1-7; Jer 2:21).

Ez a zsoltár azonban nem fontolgatja az isteni ítélet okait. Isten kegyelme mélységének ismeretében a zsoltáros azon tűnődik, hogyan fordulhat el az Úr ilyen hosszú ideig népétől. Az egyik oldalon ott van haragja, ítélete, a másikon pedig kegyelme és megbocsátása, és a kettő feszültsége miatt a zsoltáros attól tart, hogy az isteni harag kerekedik majd felül, teljes egészében felemészti a népet (Zsolt 80:17).

Olvassuk el 4Móz 6:22-27 verseit! Hogyan jelenik meg ez az áldás a 80. zsoltárban?

A refrénben a zsoltár idézi, amit Áron mondott Isten folyamatos áldásáról (4Móz 6:22-27), kiemeli a reményt, hogy Isten kegyelme legyőz majd mindent, ami népének nyomorúságot okoz: *„Istenem, állíts helyre minket, és ragyogtasd ránk arcodat, hogy megszabaduljunk”* (Zsolt 80:4, ÚRK; lásd még a 8. és 20. vers)

A „helyreállítást” jelölő héber szó egy olyan kifejezésből származik, aminek a jelentése: „visszatér”, újból és újból előfordul a Bibliában, amikor Isten visszahívja magához a tőle elpártolt népet. Szorosan kötődik a megtérés, a bűntől való elfordulás és az Istenhez való visszatérés gondolatához. *„És szívet adok nékik, hogy megismerjenek engemet, hogy én vagyok az Úr, és ők én népemmé lesznek, én pedig Istenökké leszek, mert teljes szívökből megtérnek hozzám”* (Jer 24:7).

Hogyan tapasztaltuk már mi magunk, hogy a megtérés az Istenhez való visszatérést jelenti?

AZ ÚR HATALMA A TÖRTÉNELEMBEN

Olvassuk el a 135. zsoltárt! Mely történelmi eseményekre világít rá ez a szakasz? Milyen tanulságokat szűr le a zsoltáros?

A 135. zsoltár arra szólítja Isten népét, hogy dicsérjék az Urat jóságáért és hűségéért, ami megmutatkozik a teremtésben (Zsolt 135:6-7), Izrael történelmében a kivonulás idején (Zsolt 135:8-9), valamint az ígéret földjének elfoglalásakor (Zsolt 135:10-12).

Isten demonstrálta kegyelmét, amikor „*saját örökségéül*” (KAR) vagy „ *tulajdonául*” (RÚF, ÚRK) választotta Izraelt (Zsolt 135:4). A „*saját örökség*” kifejezés az Úr és népe közötti különleges szövetségi kapcsolat jelentését hordozza (5Móz 7:6-11; 1Pt 2:9-10). Isten döntése volt Izrael kiválasztása, ezért a népnek semmi alapja nincs arra, hogy különbnek érezze magát másoknál. Zsolt 135:6-7 verseiből kitűnik, hogy nem Izraellel kezdődtek az Úrnak a világra vonatkozó tervei, hanem a teremtéssel, ennél fogva Izrael alázattal töltse be a neki kijelölt szerepet Isten üdvözítő akaratában, ami kihat az egész világra. A zsoltáros számba veszi Istennek a népéért végbevitt hatalmas tetteit (Zsolt 135:8-13), ezek csúcspontja pedig az ígéret, hogy „*igazságot szolgáltat népének az ÚR, és megkönyörül szolgálain*” (Zsolt 135:14, RÚF). Az ítélet itt azt jelenti, hogy Isten igazolja, megvédi az elnyomottakat és elhagyottakat (Zsolt 7:9; 9:5; 54:2; Dán 7:22). Megígéri, hogy támogatja népe ügyét, védelmezi őket (5Móz 32:36). A 135. zsoltár arra készíti a népet, hogy bízzanak az Úrban és maradjanak hűségesek szövetségéhez.

Isten hű a népéhez. Ez készíti a zsoltárost, hogy szóljon a bálványok erőtlenségéről, szemben az Úr páratlan hatalmával (Zsolt 135:15-18). Aki bálványokban bíz, reménytelen és erőtlen lesz, mint azok (Zsolt 135:18). A zsoltár felszólít, hogy dicsóítsuk Istent, a Teremtőt és népe Megváltóját. Csodálatosan megmutatkozik ez a gondolat a Tízparancsolat negyedik törvényének két változatában (2Móz 20:8-11; 5Móz 5:12-15). Nincs párja az egész világon a teremtésben és a történelemben megnyilvánuló isteni erőnek, ezért a nép mindig bízta magát az Úrra, csakis Őt imádja! Egyedül a Teremtőt és a Megváltót imádjuk, bármi vagy bárki más tisztelete bálványimádás.

Hogyan győződhetünk meg arról, hogy nekünk nincsenek bálványaink? Miért könnyebb beleesni a bálványimádás bűnébe, mint gondolnánk?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA: Olvassuk el *Az apostolok cselekedetei* 7. és *A zsidókhoz írt levél* 11. fejezetét! Az Újszövetség szerint Istennek mi a legfőbb célja azzal, ahogyan népét vezette a történelemben?

A történelmi zsolttárok erős bizonyosságai Isten népe iránti hűségének. Történelmük minden eseménye gondviselészerű lépés volt, amelyek Isten ígéretének végső beteljesülése felé vezettek, ahhoz, hogy megváltsa az egész világot a názáreti Jézus személyében. Mivel Isten a történelem hatalmas Ura, még azok a megpróbáltatások is mindenható uralma alatt voltak, gondviselése részeként, amelyeket a nép gyakran nem értett, amelyek miatt azt gondolták, hogy elhagyta őket az Úr. A zsolttárosok mesterien jelenítik meg azt az igazságot, hogy még a nép hűtlensége sem akadályozhatja meg Isten hűségét irántuk, sem ígéreteinek teljesítését. Azonban a meg nem térő bűnösök – egyénileg és csoportokként – ki lesznek rekesztve a szövetségi áldásokból. Rettenetes végük legyen állandó figyelmeztetés, hogy az Isten nélküli, vele szembehelyezkedő élet pusztulást hoz az emberrel! *A zsolttárok könyve* minden korban arra tanítja Isten népét, hogy bízzanak az Úrban és maradjanak hűek hozzá.

„Nem kell félnünk a jövőtől, ha nem feledjük, hogyan vezetett és tanított bennünket az Úr történelmünk során” (Ellen G. White: *Life Sketches of Ellen G. White*. 196. o.).

Fontos, hogy Isten népe ismerje a történelem tényeit, mert csak így haladhatnak előre félelem nélkül. Ellen G. White azt tanácsolja a hívőknek, hogy olvassák el a 105. és a 106. zsolttárt „legalább hetente egyszer” (*Testimonies to Ministers and Gospel Workers*. 98. o.).

Isten népének történelme azt bizonyítja, hogy Igéjében adott egyetlen ígérete sem marad beteljesületlen. Ezek között vannak a jelenre, az egyes emberek védelmére vonatkozó isteni ígéretetek éppúgy, mint a jövőt illető kijelentések, Krisztus második adventjével kapcsolatosak, amikor Isten megalapítja az igazság és béke országát az Új Földön.

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

Hogyan tanítanak a Zsolttárok arra, hogy az életünkben Isten gondviselésének tetteit felismerve tudjunk türelemmel, bizalommal várni az Úrra, még ha nem is mindig könnyű megérteni, miért történnek bizonyos dolgok?

EZT KÍVÁNOM

Szent erőt, mely próba közt kitart,
Békét, csendet mely elűz vihart,
Érző szívet, mely enyhít nyomort,
S mély alázattal porig hajolt,
Örömöt, mely Nap sugaraként
Tud gondfelhők között is szórni fényt,
Bátorságot, mely meg nem remeg,
S kész odaadni kincset, életet,
Szívet, mely a bűnöst szereti,
Gyengeségét, vétkét elfedi,
S hitet, mely mint a sasmadár,
Fölfelé tart és az égbe száll,
Melynek nincs nehéz, nincs „nem lehet”...
Ezt kívánom, s kell-e több neked?

Ismeretlen szerző